

לישרים תהילה — והגורם לפילוג

מאת משה א. גלבוע

בעה בוועידת מפא"י — איננה כת"ר
בה במצע רפ"י. והתעלמות זאת
מכנים „ביטוי מפורש“!
נתן א. מגדיר כדמיונית את טע-
נת „פרשני הדוב“ הרואים בהצ-
טרפות המיעוט אל החלטת בן-
גוריון על רשימה נפרדת, — „הלי-
כה אוטומאטית ריקה מכל רעיון“.
אך האם הם לא פעלו אוטומאטית
בניגוד לדעתם? האם הביאו רעיון
כלשהו להצדקת הפילוג?

הגורם לפילוג

נתן א. כותב, כאילו „הגורם העי-
קרי לפילוג, הגורם האחד ואין שני,
היה סירובו של ראש הממשלה לוי
אשכול“ בענין הקירת הפרשה.

אילו היה הדבר כך, צריך היה
לבצע את הפילוג ביום שנבחרה
ועדת השבעה. ואמנם בימים ההם
פורסם, שראש הממשלה בן-גוריון
עלול להתפטר ולהחזיר את פנקס
החבר שלו, מכיון שאינו מוכן להי-
מצא בכפיפה אחת עם פנחס לבון.
אילו הסירוב להצעת שר המשפ-
טים, היה הגורם לפילוג, היה צריך
לבצע ב-1964, אחרי החלטת הממ-
שלה, או לכל המאוחר מייד אחרי
החלטות המרכז והוועידה. והרי ה-
וועידה היא היא שאשרה גם את
„הקפאת שיטת הבחירות“ ואת המ-
עור הדו-סיעתי בהסתדרות.

אולם הפילוג בוצע אך ורק לא-
חר שלוי אשכול נבחר כמיועד ל-
ראש הממשלה. ערב הבחירה הלך
המיעוט מחיל אל אביחיל, ואחרי
בחירת אשכול הונפה היד על
שלימות המפלגה.

נתן א. רגז מאד מדוע מאשימים
את בן-גוריון שהוא מחכה, כי אש-
כול יבוא כל פעם להיוועץ עמו. כל
אנשי בן-גוריון מוכרים על כך זה
שנתיים. אך לאחרונה כתב על כך
במפורש מאיר בראלי ברשימתו על
„ממשלת המשך“, ובימים אלה הוא

ראוי לשבח על גילוי הלב.
הוא כתב על הפגיעות „ביוקרתו
של מייסד המדינה“, „שכן לא נועץ
אשכול בבן-גוריון בנידון הבאה
עצמותיו של ז'בוטינסקי (והרי עמ-
דת ב. ג. היתה ידועה מראש, ומר-
תר היה לראש הממשלה לבצע את
עמדתו הוא), וכן בעניינים „הח-
שובים“ של „הסידורים לביקור הא-
פיפיור“, ושל „מיקומו של המצ-
עד“ ו„מכתב חולדה“ (שוב עניין
שעמדת ב. ג. בו ידועה מראש).

עוד ב-27.1.1961 כתב בן-גוריון
למשה שרת במכתבו המפורסם
„כמוך אני אמנע מכל דבר שי-
ביא להתפוררות המפלגה“. המכתב
נשלח אחרי כל „החטאים“ של וע-
דת השבעה. והנה עתה עשה ב. ג.
„כל דבר שיביא להתפוררות המפ-
לגה“, אך ללא הצלחה.

הובדל הממשי בין התקופה הנר-
כחית לתקופת 1961 הוא קיומה
העצמאי המצליח של ממשלת אש-
כול. אין זה המקרה הראשון של
תביעה להדיח מישהו. אילו משה
דיין היה זוכה להיות ראש ממש-
לה עצמאי כדרכו, — היה גם הוא
זוכה לאותו יחס עצמו במוקדם או
במאוחר.

חקר „הפרשה“ שייך לעבר: כי
היסטוריה היא שייכת ל-
היסטוריונים. אולם הפילוג
הוא עדיין מעשה פוליטי חי, שנע-
שה לנגד עינינו. האמת עליו היא
עובדה, שיש להכיר אותה ולהסיק
ממנה מסקנות.

חופעה של חוסר אמת אצל מנ-
היגים „חרוזמטיים“ ופוליטיקאים
דגולים איננה נדירה בהיסטוריה.
לעתים יש להצדיק אותה למען ער-
כי החיים והחברה.

אולם אם ניתן להבין זאת אצל
מדינאים, הדבר מוקשה אצל סופ-
רים ומשוררים. כבר עמדנו על
ריבוי אי-הדיוקים ברשימתו של
נתן א. לפני חדשים מספור. ברשי-
מתו בטור השמיני ובטור התשיעי
ביום ו' (23.7.65) הוא הגדיל עשות
עמנו, אין זאת אלא שהעוצה עיו-
רת מקלקלת את השורה, וכן נש-
כה ממנו כי הפוסל את חברו הייב
לקשוס עצמו תחילה.

ההקדמות „גירוש“

מדהים לקרוא דבריו של נתן א.
„גירוש“ (של ב. ג.) מן המפלגה בשל
התביעה הזאת (לוועדת חקירה).
פשוט וחלק! בן-גוריון תבע ב-
1960 ועדת חקירה ומיד קם מרכז
המפלגה וגירשו מהמפלגה! הרי נע-
שו אז מאמצי פשרה עצומים ומופ-
רים, תוך זכוונת כל השרים להת-
פטר — ועד כדי הדחת לבון. בן-
גוריון התקיף את המפלגה, פסל
את ראש הממשלה לכהונתו בפומ-
בי. בצורה ששום מפלגה בעולם לא
היתה טובלת בתוכה. המפלגה נתנה
לו חופש מלא להסביר עמדתו בעל-
פה ובכתב, מעבר לכל יחס של
שויון לביטוי של חברים אחרים;
הוא חזר על אותם הדברים הש-
כם והערב; ניתן לו החופש לארגן
סיעה במפלגה בניגוד משווע לחו-
קתה; לדבר על התמוטטות המפל-
גה והצורך לצאת מתוכה ולהופיע
ברשימה נפרדת. לבסוף הוציא עצ-
מו מתוך המפלגה בהקימו את מפ-
לגת רפ"י. ולזאת ייקרא „גירוש“!
מי שרוצה לא לומר את האמת, —
לפתוח ירחיק עדותו!

נ. א. מוסיף וכותב על „ראשי
המפלגה“: „אפילו המערך נעשה
להם כלי לזירוז הפירוד“. אך הא-
מת היא הפוכה. „המערך“ נעשה
לבן-גוריון אמחלא לפירוד — בני-
גוד לכל דרכו ההיסטורית בהקמת
מערכים והסכמים למיניהם.

יש חופר אמת בדברי נ. א. כאילו
„היועץ המשפטי ושר המשפטים
פסקו לזכותו של בן-גוריון“ ב„ת-
ביעתו לבירור עיוות-הדין ועיוות
הגוהל של ועדת השרים“. שניהם
פסקו במפורש לחובתו — דהיינו,
שאין לערוך חקירה על ועדת
שרים! ושוב אין זה מדוייק לכ-
חוב על „סרוב להתחשב בחוות
דעתם של היועץ המשפטי ושר-
המשפטים“. חוות הדעת היתה, כי
חקירת הפרשה של 1954 היא, בסו-
פו של דבר, ענין לשיקול ממלכתי
וציבורי ולהכרעה מדינית, ולא רק
משפטית.

אכן, שרים אין מעמידים לחקיר-
ה על פעולתם המדינית אלא במ-
דינה דיקטטורית. במדינה חופשית
יעמדו השרים למשפטם של הבוח-
רים ושל הבוחרים בלבד.

לעת עתה אין שחר לדברי נתן א.
הכותב ש „אין שחר לטענה, כי הפ-
רשה חדלה להיות טעיף במצעם
(של רפ"י). תביעתו של ב. ג. תבוא
לידי ביטוי במצע לא רק בדרך עק-
רונית של עמידה על הפרדת הר-
שויות אלא גם במפורש“. אפילו
ההזדהות המפורשת עם התביעה
לחקירת 1954, כפי שהוצעה להצ-